

РЕШЕНИЕ

№ 1853

гр. София, 15.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42 състав, в
публично заседание на 18.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

при участието на секретаря Росица Б Стоева, като разгледа дело номер **645** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) и чл.87 във вр.с чл.75, ал.1, т.2 и т.4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).
Образувано е по жалба на А. Ш. С., гражданин на И., [дата на раждане] , ЛНЧ [ЕГН], подадена чрез адв.Ж., срещу Решение № 13191/17.12.2024 г., издадено от Председателя на Държавната агенция за бежанците, с което е отхвърлена молбата на оспорващия за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут.

С жалбата се иска отмяна на решението като незаконосъобразно и немотивирано, като се твърди, че същото е постановено в противоречие с административно-производствените правила и материалния закон. Подателят на жалбата се оплаква, че в решението не са обсъдени задълбочено изтъкнатите от него факти и причините, поради които изпитва основателен страх да се завърне в И.. Навежда доводи за повърхностно провеждане на административната процедура. Позовава се на принципа за забрана за връщане. Отрича тезата, че представлява заплахата за националната сигурност на България, както и извода на административния орган за липса на предпоставките за предоставяне на статут. Счита, че от бежанската му история става ясно, че той попада в хипотезата на чл.8 и чл.9, ал.1 ЗУБ за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут. Моли Съда да отмени оспореното решение. В с.з. жалбоподателят не се явява, а процесуалният му представител адв.Ж. поддържа депозираната жалба и моли Съда да я уважи.

Ответникът – Председателят на Държавната агенция за бежанците, в с.з. чрез юк.К. оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена като неоснователна.

Съдът приема за установено от фактическа страна следното:

Със Заповед 6101ПАМ-136/22.07.2024 г., издадена от Началника на ГПУ-Б. (л.88), спрямо А. Ш. С. е наложена принудителна административна мярка "Връщане до страна по произход, страна на транзитно преминаване или трета страна". От фактическа страна заповедта е мотивирана с Докладна записка рег.№ 6811р-10120/22.07.2024 г. (л.129 и л.133), в която е отразено че на 22.07.2024 г. около 05:50 ч патрул на Зонално жандармерийско управление-Б. се е разминал с лек автомобил Фиат Стило, в който са забелязани силуети на много хора. Автомобилът е последван и спрян за проверка. При проверката е установено, че водач на автомобила е румънски гражданин, а пътници са шестима мъже на видима възраст 13-30 г., самоопределили се като граждани на С.. В заповедта е посочено, че по заявени от чужденеца данни той е гражданин на С., [дата на раждане] в [населено място], С..

След издаване на посочената заповед А. Ш. С. е подал молба за международна закрила вх.№ ОК-13-1606/21.08.2024 г. на РПЦ-гр.С., с която е образувано административното производство. Молбата е подадена от А. Ш. С., гражданин на И., [дата на раждане] в [населено място], етническа принадлежност: арабин, семейно положение: женен, вероизповедание: мюсюлманин-сунит. Личните му данни са установени въз основа на подписана от него декларация по чл.30, ал.1 ЗУБ. Впоследствие чуждият гражданин е представил копия на следните документи в превод на български език: Лична карта № 00597018, издадена на 16.11.2011 г. от Дирекция по граждански въпроси, паспорти и пребиваване, Министерство на вътрешните работи, Република И.; Карта на избирател № 1656828 от 28.09.2011 г. А. - Удостоверение за иракско гражданство, Република И.; Брачен договор, регистър №6, бр.104 от 16.08.2011 г., Председателство на Апелативен съд в А., Висш съдебен съвет, Република И..

Чужденецът е получил копие от Указания за правата и задълженията на чужденците, подали молба за закрила в Република България, включваща пояснения относно производството за предоставяне на международна закрила; относно последваща молба за международна закрила; относно връчване на решенията. Съставена е Евродак дактилоскопна карта с референтен номер: [банкова сметка] и му е генериран ЛНЧ: [ЕГН].

С писмо рег.№ М-15952/02.10.2024 г. на ДАНС (л.50а), съгласно чл.41, ал.1, т.1 от ЗДАНС агенцията е уведомила ДАБ, че специализираният орган не възразява да бъде предоставена закрила в Република България на лицето, регистрирано като А. Ш. С.. Впоследствие, с писмо рег. № М-17086/14.10.2024 г. на ДАНС (л.43), агенцията е уведомила ДАБ, че специализираният орган разполага с информация, че лицето, регистрирано като А. Ш. С. представлява заплаха за националната сигурност и ДАНС възразява да му бъде предоставена закрила в Република България.

С Решение № РПЗЦТ-61/22.08.2024 г. на Председателя на ДАБ (л.64) молителят е настанен в помещение от затворен тип до отпадане на основанието или до окончателното приключване на производството за предоставяне на международна закрила. В решението е посочено, че поради възникнали съмнения относно самоличността на лицето има сериозни основания да се предполага, че то представлява заплаха за националната сигурност, като се основава на писмо на ДАНС. Административният акт е обжалван пред АССГ, който с Решение № 18375 от 30.09.2024 г. по адм.дело № 8929/2024 г. (л.46) е отхвърлил жалбата. Решението е влязло в сила на 30.09.2024 г. С молителя е проведено интервю рег.№ УП 23655/21.08.2024 г. (л.60), в което той е заявил, че за първи път е напуснал И. през 2014 г., нелегално с баща си, си, съпругата си и трима си братя, поради съществуващ конфликт между племената. Влезли са в С. и са отишли в [населено място] до турската граница. Останали са между 3 и 6 месеца. В края на 2015 г. са преминали нелегално сирийско-турската граница и са отишли в [населено място]. От 2016 г до 2024 г. е живял със семейството си в [населено място]. Впоследствие, на 22.07.2024 г. с група то 7 души е влязъл в

нелегално на българска територия. Не е имал документи със себе си. На 24.07.2024 г. е задържан от полицейски служители и настанен в СДВНЧ-Б.. Молителят е посочил, че е роден в [населено място], обл.Ал-А., И., на границата със С.. Съобщил е, че е женен, през 2011 г. е сключил граждански брак в [населено място]. Със съпругата си имат 3 деца, които в момента са в [населено място] и от 8 години живеят в Турция. Първоначално са се установили със семейството му за 1 година в [населено място]. Не е имал издадени документи за легално пребиваване на турска територия. Срещу арабите в Турция е имало много голяма дискриминация. Не са им заплащали за положения труд, обиждали са ги, когато са вървели по улицата, а съпругата му в момента няма храна, за да даде на деца им. Иракският гражданин е заявил още, че не притежава разрешение за влизане или пребиваване в друга държава членка на Европейския съюз. За първи път подава молба за международна закрила. С властите в страната си по произход не е имал проблеми заради етническата си принадлежност или заради изповядваната от него религия. Като причина да напусне държавата си по произход чужденецът е посочил възникнали проблеми със земя, датиращи още от управлението на С. Х. между племето "Б.", към което принадлежи и племето "Б.". Чичо му е убил един човек от враждуващото с тях племе "Б." и през 1997 г. е обесен от режима на С. Х., поради което проблемите между племената са продължили и до настоящия момент. Напуснал е И., тъй като е имало опасност целият му род да бъде убит от враждуващото с тях племе, заради земята. Посочва, че не би се завърнал в държавата си по произход, с оглед на проблемите, които продължават и до момента между двете племена. В хода на интервюто е заявил, че не е служил в иракската армия. При управлението на С. Х. военната служба е била задължителна за лица, навършили 18 г. След 2003 г. военната служба от задължителна преминала в доброволна. Молителят е споделил, че през 2005 г. е бил задържан за рутинна проверка от американските военни в [населено място] за 2 месеца в тяхна военна база, без да му посочат причината. В други държави не е задържан. Съобщил е, че родният му [населено място] се управлява от официалната власт на И. и от шиитската групировка "А. А." - с информацията е запознат от новините, тъй като е напуснал И. през 2014 г. Никога не е присъствал на военни конфликти или сражения в държавата си по произход. През 2014 г. е отвлечен за 2 дни от представители на враждуващото с тях племе, които са го изтезавали с ток. Освободен е със съдействието на баща си. Относно пребиваването си в [населено място], С. от края на 2014 г. до м.август-септември 2015 г. иракският гражданин е посочил, че е имал много проблеми, тъй като официалната сирийска армия е стреляла срещу хората в града, който е бил под контрола на свободната сирийска армия и на турската власт. Напуснал е С. заради войната и липсата на сигурност. Брат му бил убит, докато е пазарувал в [населено място] от самолети на редовната сирийска армия, които са хвърляли върху населението варели с боеприпаси. Другият му брат бил убит с още 11 души в [населено място], в близост до [населено място], при опит да продаде кола. Обвинили са го, че има устие със силите на НАТО.

С Решение № РПЗЦТ-24/02.04.2025 г. на Председателя на ДАБ (л.115) е прекратено настаняването на молителя в помещение от затворен тип.

След извършен анализ на всички относими факти, свързани с личното положение на кандидата и със страната му на произход, Председателят на ДАБ е извел извод за неоснователност на молбата за международна закрила. Приел е, че чужденецът не е обосновал наличието на риск за неговия живот или свобода в държавата му по произход по смисъла на закона. Изтъкнал е, че лицето не заявява да е преследвана по етническата или религиозната си принадлежност в страната си, а твърденията му не съдържат информация за осъществено спрямо него преследване. Заявените доводи за племенна вражда във връзка със земеделска земя не могат да бъдат кредитирани като основание по чл.8, ал.1 ЗУБ, обосноваващо страх от преследване. Наред с това Председателят на

ДАБ е приел, че общата обстановка в И. не дава основание за страх от преследване по смисъла на причините, изброени в чл.8, ал.1 ЗУБ. Изложените мотиви и факти по време на интервюто също не представляват основания за получаване на статут на бежанец. Причините за напускане на страната по произход са от личен характер, спрямо заявителя няма осъществено преследване, нито съществува риск от бъдещо такова. Административният орган е допълнил, че чужденецът не е осъждан, не е бил преследван от официалните власти, нито е заплашван или преследван по етнически или религиозни причини. В хода на административното производство не са установени факти, които да обуславят необходимостта от предоставяне на бежански статут на жалбоподателя. Анализът на фактите и изявленията на чужденеца по време на проведеното интервю налага извода, че в конкретния случай не става въпрос за лице, нуждаещо се от международна закрила, а за "мигрант". Административният орган е приел, че не са налице и предпоставките за представяне на хуманитарен статут, тъй като молителят не е бил принуден да напусне страната си поради реална опасност от тежки посегателства, като смъртно наказание или екзекуция, нито като изтезание, нечовешко или унижително отнасяне. Прието е, че спрямо молителя не е налице заплахата поради наличие на ситуация на безогледно насилие в държавата и по произход. Обсъдена е подробно представената официална справка за страна по произход на молителя. Административният орган е направил заключение, че посочените лични мотиви на молителя не могат да бъдат оценени като хуманитарни с оглед предоставяне на статут по чл.9, ал.1 ЗУБ. Административният орган е приел, че по отношение чл.9, ал.8 ЗУБ, където се произнася в условията на оперативна самостоятелност, посочените от чужденеца лични мотиви за желанието му да получи статут не се оценяват като хуманитарни с оглед предоставянето на хуманитарен статут.

В обжалваното решение в 4 абзац е записано, че по време на регистрацията по реда на ЗУБ чужденецът е регистриран като руски гражданин със заявен постоянен адрес в Руската федерация. В тази връзка с молба от 18.12.2025 г. (л.137) процесуалният представител на ответника заяви, че става въпрос за техническа грешка и следва адресът на молителя да се счита за такъв в И..

По реда на чл.176 ГПК жалбоподателят направи изявление, като заяви, че в страната си има проблеми с племенната групировка И. Е., тъй като той е сунит, а страната се управлява от шиити. Баща му е бил голям офицер при С. и той е бил преследван заради това. Напуснал е И. и не може да се върне. При нападение от И. е загубил две от децата си. След като е избягал в Турция, е бил там около 8 години и му са се родили 3 деца, те са в Турция. През 2011 г. е бил отвлечен от шиитски групировки и около 25 дни е бил в плен, нанесен му е побой и има белези. Единият му брат е бил убит от терористи, а другият е бил убит при бомбардировки. Не може да се върне нито в И., нито в Турция, не може и да доведе семейството си, няма документи. От юли 2024 г. е в България, работи като монтьор по трудов договор. Никога не е бил в Руската федерация.

В хода на съдебното производство процесуалният представител на ответника представи справки вх.№ МД-497/18.09.2025 г. и вх.№ МД-655/17.12.2025 г. относно И.; а процесуалният представител на жалбоподателя - справка от ВКБООН относно разрешаване на племенните конфликти в И..

При така установеното по фактите Съдът формира следните правни изводи:

Оспореното решение е връчено на молителя на 30.12.2024 г., жалбата е подадена на 13.01.2025 г., видно от поставения върху същата рег.№ 818 на АССГ, от надлежно упълномощен адвокат (л.10) поради което същата е процесуално допустима.

Съдът намира, че решението е издадено от компетентен орган по смисъла на ЗУБ – Председателя

на ДАБ. При издаването на акта е спазена предвидената в закона форма, не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила и на материалния закон. В процедурата не са нарушени чл.75, ал.2, изр.1 ЗУБ, както и материалноправната разпоредба на чл.9, ал.1, т.3 ЗУБ.

Производството е протекло при стриктно спазване на процедурите, регламентирани в закона и приложимата европейска директива – проведено е лично интервю с молителя в присъствието на преводач. По време на интервюто на чужденеца е предоставена възможност да изложи съображенията си относно неговата молба за предоставяне на международна закрила пред лице, което има правомощия по силата на националното право за провеждането на подобно интервю. Осигурени са всички условия, които дават възможност на кандидата да изложи основанията за своята молба по последователен начин. Интервюто е проведено от интервюиращ орган, който е отчел личните и общите обстоятелства във връзка с молбата на търсещия закрила, който е бил в състояние да гарантира подходящо общуване между кандидата и лицето, което провежда интервюто, избран е преводач, който да е в състояние да гарантира подходящо общуване между кандидата и лицето, което провежда интервюто. Общуването се осъществява на предпочетените от кандидата език, освен ако няма друг език, който той разбира и на който той е в състояние да общува ясно. Когато това е възможно, държавите-членки предоставят преводач от същия пол, ако кандидатът е поискал това, освен ако решаващият орган няма причини да смята, че искането е на основания, които не са свързани със затруднения от страна на кандидата да представи изчерпателно основания за молбата си. От своя страна на проведеното интервю, кандидатът е дал обяснения, свързани с неговата бежанска история, интервюто е обективизирано в протокол от проведено интервю. Оспорващият е подписал протокола, като текстът е бил преведен на разбираем за него език, отново с помощта на преводач от арабски език.

При издаването на акта е спазена предвидената в закона форма и същият съдържа законово изискуемите реквизити. Не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила и на материалния закон. В процедурата не са нарушени чл.75, ал.2, изр.1 ЗУБ, както и материалноправната разпоредба на чл.9, ал.1, т.3 ЗУБ.

Обсъдени са всички изложени от молителя факти, като е извършена преценка на тяхната достоверност. Формираните изводи са следствие на правилна преценка на доказателствата.

Поради предоставена от ДАНС информация органът е формирал извод, че кандидатът представлява заплаха за националната сигурност на България. По силата на чл.12, ал.1, т.6 ЗУБ статут на бежанец не се предоставя на чужденец, за когото има сериозни основания да се предполага, че представлява заплаха за националната сигурност, а според чл.12, ал.2, т.4 от закона хуманитарен статут не се предоставя на чужденец, за когото има сериозни основания да се предполага, че представлява заплаха за обществото или за националната сигурност. Съгласно чл.14, § 5 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година в случаите, описани в § 4 б.а и б.б на чл.14 (когато са налице разумни основания лицето да бъде разглеждано като заплаха за сигурността на държавата-членка, в която се намира; като осъдено с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, лицето представлява заплаха за обществото в тази държава-членка), държавите-членки могат да решат да не предоставят статут на бежанец, когато подобно решение все още не е било взето. А съгласно чл.17, ал.1, б."г" от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключват от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарната закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че съответното лице представлява заплаха за обществото или за сигурността на държавата-членка, в която се намира.

Цитираните норми са императивни и на административния орган не е предоставена преценката дали да предостави исканата закрила, а напротив, има законова забрана за предоставяне и на статут на бежанец, и на хуманитарен статут. Изложените от ДАНС данни не могат да бъдат оспорени и опровергани в това административно производство. Налага се изводът, че като се е позовал на отрицателното становище на

компетентния орган, издателят на обжалваното решение правилно е приложил материалния закон.

Изложеното дотук е достатъчно да обоснове неоснователност на жалбата, но за пълнота на изложението Съдът ще се спре и на следните съществени моменти:

Неоснователен е доводът за неправилна преценка на фактите в оспореното решение. Органът е приел, че разгледани по същество, твърденията на жалбоподателя са неотнوسими и от тук са неприложими към предвидените основания по чл.8, ал.1 и чл.9, ал.1, т.1 и т.2 ЗУБ. За предоставянето на хуманитарен статут на основание чл.9, ал.1, т.3 ЗУБ е прието, че молителят е имал възможността да живее в Турция, където състоянието на сигурността е относително стабилно, такъв не следва да бъде предоставен.

Действително, жалбоподателят не е твърдял да е бил подложен или да е претърпял каквото и да е насилие, изхождащо от държавата, от нейни институции или от политически или религиозни формирования. Проблемите, които чужденецът е заявил като причини за напускането на И. и нежеланието му да се завърне там, оспорващият сочи причини от битов характер, свързани с междуплеменна вражда във връзка със земеделска земя не могат да се квалифицират като акт на преследване, респективно не обосновават страх от преследване.

Противоречия и неясноти са налице в твърденията на молителя по такъв важен въпрос коя е страната му на произход и мястото му на раждане. Веднъж той се е представил за гражданин на С., [дата на раждане] в [населено място], С.. Впоследствие е променил твърденията си, сочейки, че е гражданин на И., [дата на раждане] в [населено място].

По отношение на твърденията за отвличане жалбоподателят също представя противоречива информация както във връзка с датирането му, така и относно времетраенето на събитието. На проведеното интервю е посочил, че това се е случило през 2014 г. и е бил в плен за 2 дни, като е бил изтезаван с ток, докато пред Съда сподели, че е бил отвличен от през 2011 г. и около 25 дни е бил в плен и му нанесен му е побой, без да споменава изтезания. Тези противоречия не позволяват да се кредитира с доверие бежанската история на кандидата за закрила.

Правилно административният орган е окачествил жалбоподателя като икономически мигрант, изхождайки именно от особеностите на неговото поведение, на които Съдът се спря по-горе. Действията на кандидата за закрила, изразяващи се в умишлено заблуждаване на длъжностните лица, обосновано са приети за недобросъвестни и въз основа на тях следва да се заключи, че чужденецът е склонен да представя невярна информация.

Чужденецът е пребивавал необезпокоявано със семейството си в Турция в продължение на 8 години. Там молителят е подал молба за закрила при ВКБООН. Няма данни те да са били принуждавани да напускат Турция, респективно да се завръщат в И.. От всичко изложено може да се направи обоснован извод, че в процесния случай не се касае за лице, нуждаещо се от международна закрила, а че молителят е напуснал страната си в търсене на по-висок стандарт на живот. Тази цел не е нелегитимна, но е извън предметния обхват на ЗУБ.

Изтъкваните от чужденеца страхове и опасения не обосновават предоставянето на бежански статут по чл.8, ал.1 ЗУБ.

От изложеното следва, че остава единствено възможността молбата за закрила да бъде преценена на основание общата обстановка в страната по произход на жалбоподателя, т.е. на основания отнوسими към всички цивилни лица, за които не са налице изключващи клаузи, в случая няма такива данни.

Доводът в жалбата за неизпълнени задължения от органа във връзка с тежестта на доказване, Съдът намира за неоснователен поради следното:

- Съгласно чл.4, § 1 от Квалификационната директива /Директива 2011/95/, държавите членки могат да преценят, че е задължение на молителя да предостави във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Чл.4, ал.5, буква а) от същата директива изисква, кандидатът за убежище да положи всички реални усилия, за да обоснове своята молба, а буква б) от същата разпоредба - изисква задоволително обяснение за липсата на останалите отнوسими елементи.

- Съгласно § 196 от Наръчника по процедури и критерии за определяне на статута на бежанец на ВКБООН, тежестта на доказване е споделена между молителя и интервюиращия орган, при отчитане на общия правен принцип, тежестта да докаже фактите се носи от лицето, подало молбата за закрила. Изискването за доказване на твърденията не трябва да бъде прилагано толкова стриктно с оглед на

трудностите на доказване, присъщи на особеното положение в което се намира кандидатът за статут на бежанец.

Посочените правни положения са предвидени по националното право: в чл.6 ЗУБ е предвидено, че компетентните органи по същия закон - длъжностни лица в Държавната агенция за бежанците, установяват всички факти и обстоятелства от значение за производството за предоставяне на статут на бежанец или хуманитарен статут и оказват съдействие на чужденците, подали молба за такъв статут. Съгласно чл.63а, ал.2 ЗУБ чужденецът е длъжен да представи своите доказателства до произнасянето по молбата му, като в случай, че не ги представи, произнасянето се извършва без тези доказателства, както и задължение да предаде всички притежавани документи за самоличност и за пътуване до територията на страната - чл.30, ал.1, т.2 ЗУБ. Тежестта на доказване, която носи жалбоподателят, му е указана при връчването на указанията, конкретно с посоченото в тях, че следва да представи всички доказателства, с които разполага в хода на производството по разглеждането на молбата и за закрила.

Правомощието на органа по чл.6 ЗУБ служебно да събере доказателства се реализира в хода на провеждането на интервюто, чрез проучването на информация за сигурни страни на произход и преценката на доказателствата. В казуса по делото, интервюиращият орган е изпълнил това си задължение, като е оказал необходимото съдействие на жалбоподателя по време на проведеното интервю, в това число е осигурил преводач, уверил се е, че здравословното състояние на жалбоподателя позволява провеждането му, зададени са относими въпроси, предоставена е възможност на жалбоподателя да направи изявление и извън зададените въпроси, съставен е протокол за проведеното интервю, подписан от жалбоподателя и преводача, удостоверено е, че текстът на протокола е преведен на жалбоподателя и не са съществували пречки при комуникацията.

Изложеното води до извод, че молителят е имал на разположение всички предвидени в закона правни средства да обоснове молбата си за закрила и да докаже твърденията си, а органът е приобщил актуална информация за страната и по произход, която е обсъдил в необходимата степен. Следователно не е допуснато нарушение на процесуалните изисквания при събирането на доказателствата, касаещи тежестта на доказване и осъществяването на правата на жалбоподателката, както и задълженията на административния орган.

Съдът намира за неоснователен довода на жалбоподателя, че органът не е изпълнил задължението си да събере доказателства за страната му по произход и с това е нарушил процесуалните си задължения, поради следното:

При преценката за сигурна страна на произход не се допуска прилагането на необорима презумпция за сигурна страна и за сигурността на гражданите на тази страна, както следва от съображения 40 - 42 и от чл.36 до 39 от Процедурната директива /Директива 2013/32 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила - преработен текст/.

Информацията за държавата по произход на лицето следва да отговаря на определени изисквания - съображения 39 и 40 от преамбюла и чл.10, ал.3, б.б) от Процедурната директива. Изисква се да е набавена точна и актуализирана информация от различни източници, изброени неизчерпателно - ЕСПОУ и ВКБООН, както и съответните международни организации за защита на правата на човека, информацията да бъде за общата обстановка в страната на произход на кандидата, и при необходимост — в страните, през които кандидатът преминава транзитно. Прилагането от държавите членки на понятието за сигурни страни за всеки отделен случай или на списъци за такива страни, съгласно съображение 46 от Преамбюла на Процедурната директива, изисква *inter alia*, да бъдат съобразени насоките и оперативните наръчници, информацията относно страната на произход и дейностите, посочени в Регламент (ЕС) № 439/2010, включително методиката на ЕСПОУ във връзка с информацията относно страната на произход, както и съответните насоки на ВКБООН. В чл.4 от Регламент (ЕС) № 439/2010 са регламентирани правомощията на ЕСПОУ, в това число и да изготвя методиката. Съгласно ал.2 на последната разпоредба, анализът на информацията за държавите по произход не цели да се дават указания на държавите-членки относно удовлетворяването или отхвърлянето на молби за международна закрила.

Общи критерии за определянето на сигурни страни на произход се съдържат в чл.36 от Процедурната директива, като за прилагането им държавите членки следва да определят условията и реда по

националното си право.

Нормата на чл.75, ал.2 ЗУБ задължава изрично органа в рамките на производство по общия ред да се произнесе по всички относими факти, свързани с личното положение на молителя, с държавата му на произход или с трети държави. Поради това по националното право е предвидено задължение при преценка на молбата за закрила да бъде събрана и обсъдена актуална информация за страната на произход на молителя. По общото изискване на чл.36 АПК във вр. с принципите за истинност по чл.7 и за служебното начало по чл.9 АПК, следва да бъдат взети предвид всички относими факти и обстоятелства. Без съмнение информацията за страната по произход и преценката ѝ, съставляват такива факти и обстоятелства, предвид задължението за спазването на принципа за забрана за обратно връщане по чл.4, ал.3 ЗУБ, чл.33 от Женевската конвенция от 1951 г., прогласен и в чл.19, ал.2 от Хартата за основните права на ЕС.

Националният законодател е предвидил прилагането на списъци за сигурни страни на произход в рамките на определения от Съвета на ЕС минимален списък за такива страни – чл.96 ЗУБ. Това правно положение е съответствало на чл.29 от отменената Процедурна директива – Директива 2005/85, но тази разпоредба не е възпроизведена в действащата преработена Процедурна директива - 2013/32. С Решение от 06 май 2008 г. по дело C-133/06 на Съда на ЕС, са отменени чл.29, § 1 и 2 и чл.36, § 3 от Директива 2005/85/ЕО. Същевременно в Регламент (ЕС) № 439/2010 е предвидено само създаването на информация за държавите по произход, но не и процедура за изготвянето на общ списък за сигурни държави. По тези съображения, предвиденото по националното право прилагане на списък на сигурни страни на произход в рамките на установен минимален такъв за ЕС е неприложимо на формално основание към момента.

В чл.98, ал.1 ЗУБ е предвидена национална процедура за приемане на списъци на сигурни страни по произход – ежегодно с решение на Министерски съвет, но няма данни тази процедура да е проведена и да е изготвен такъв списък преди постановяването на оспореното по делото решение. В § 1, точки 7-9 от ДР на ЗУБ се съдържат легални определения на понятията "държава по произход" и "сигурна държава по произход“.

В чл.98, ал.2 ЗУБ се съдържат критерии за определянето на сигурни страни и източниците на информация. Според тази разпоредба, възможните източници на информация са от държавите - членки на Европейския съюз, ВКБООН, Съвета на Европа или други международни организации. От информацията за държавата по произход следва да се направи извод за степента, в която съответната държава, в случая И., предлага защита срещу преследване, въз основа на критерии, посочени в същата разпоредба. Критериите са следните: въз основа на актовете, приети в тази област, и начина, по който се прилагат; начинът, по който се спазват правата и свободите, уредени в ЕКПЧОС, Международния пакт за граждански и политически права или Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание; начинът на прилагане на забраната за експулсиране или връщане по Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. (принципът non refoulement, установен в чл.33 от конвенцията) и на четвърто място - съществуването на система за ефективни санкции срещу нарушенията на тези права и свободи.

Посочените правила по националния закон съответстват на предвиденото по чл.36, § 2 от Директива 2013/32 задължение за държавите членки да уредят в своето национално законодателство допълнителни норми, ред и условия за прилагането на понятието сигурна страна на произход. Съдът констатира, че именно законодателството, касаещо зачитането на основните човешки права – като правото на живот, на свобода и сигурност, наред с политическите права, ролята на парламента и правителството за спазването им, препоръки на ООН и други сигурни източници за спазването на правата, данни за нарушението на тези права, съставляват основно съдържание в справката на Дирекцията към ДАБ. Съдът констатира, че в контекста на критериите по чл.98, ал.2, т.1-4 ЗУБ в мотивите на оспореното решение са направени изводи за степента, в която иракската държава предлага защита срещу преследване и полага усилия за опазване на реда, сигурността и защита на правата на своите граждани. Методиката на ЕСПОУ касае достоверността на информацията за страните по произход, но не и преценката ѝ от гледна точка на сигурността.

При тези обстоятелства, Съдът намира, че органът е изпълнил задължението си да събере относима информация за страната по произход от гледна точка на критериите за определянето на една страна като сигурна, установени по националното право.

Обосновано бежанската история на жалбоподателката е възприета с недоверие предвид установените от административния орган несъответствия, които и Съдът споделя и няма нужда да преповтаря.

Съдът намира за правилен извода в мотивите на решението по отношение на преценката на информацията за И., а доводите на жалбоподателя за обратното – за неоснователни, поради следното:

Тъй като възможен източник на информация за страни по произход според чл.98, ал.2 ЗУБ е Съветът на Европа, без да уточнява конкретен орган, Съдът намира, че такъв източник съставлява и информацията, цитирана в мотивите на решенията на Съда по правата на човека. Поради това информацията за обстановката в И. в казуси пред този съд за иракски граждани в сходно положение, с това на жалбоподателката е относима и към казуса по делото. Видно от мотивите на решенията, касае се за идентични на установените в чл.98, ал.2 ЗУБ критерии за преценка на информацията – от гледна точка на степента на зачитане на човешките права.

При приложението на тези критерии в казуса по делото следва извод, че е възможно завръщането на жалбоподателя в И. без да бъдат нарушени основните му човешки права до степен, че да се приеме нарушение на чл.3 ЕКПЧ. Този извод следва от обстоятелството, че въоръженият конфликт е локализиран само на част от територията на страната, както е че страната се подобрява в икономическо отношение, видно от представената по делото справка.

Освен това на база тези данни, следва извод, че не са налице основания да се приеме, че при връщането на жалбоподателя в И. същият ще бъде подложен на трите вида тежки посегателства, дефинирани в чл.15, буква в) от Квалификационната директива (Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила), представляващи условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да се предостави субсидиарната закрила.

По отношение на жалбоподателя действително не са налице данни за съществуването на първите две категории тежки посегателства, а именно: смъртното наказание или екзекуцията; изтезанието или нечовешкото или унижителното отнасяне или наказание, наложени на молител в страната му на произход. Жалбоподателят изрично е посочил в интервюто, че не е имал проблеми с властите, не е заплашен от наказателно преследване за извършено правонарушение. Аналогичен е изводът на Съда и по отношение на изложеното от страна на жалбоподателя в съдебното производство.

По отношение на третия вид тежко посегателство по цитираната разпоредба (тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт), следва да се приеме, че в И. не е налице въоръжен конфликт по смисъла на правото на Европейския съюз и в контекста на даденото тълкуване с Решението от 30 януари 2014 година по дело C-285/12, A. D. от Съда на ЕС на чл.15, б.в) от Директива 2004/83/ЕО, понастоящем същата разпоредба от Директива 2011/85 преработена.

Според Съда на ЕС съществуването на въоръжен вътрешен конфликт трябва да бъде признато, с оглед прилагането на тази разпоредба, когато редовните въоръжени сили на дадена държава се сблъскват с една или повече въоръжени групи или когато се сблъскват две или повече въоръжени групи. Съдът по т.21 от мотивите на решението е уточнил, че законодателят на Съюза е пожелал да предостави субсидиарна закрила на засегнатите лица не само в случаи на въоръжени международни конфликти и на въоръжени конфликти, които нямат международен характер, така както са определени в международното хуманитарно право, но също така и в случаи на въоръжени вътрешни конфликти, при условие че тези конфликти се характеризират с употребата на безогледно насилие, нито е необходимо да са налице всички критерии за такъв конфликт, установени от международното хуманитарно право. Също според съда не е необходима преценка на този конфликт като въоръжен от гледна точка на международното право. Също интензитетът на въоръжените сблъсъци, равнището на организираност на наличните въоръжени сили или продължителността на конфликта, не е необходимо да бъдат предмет на преценка, отделна от тази за степента на насилие, съществуващо на въпросната територия. При така даденото тълкуване е необходимо да се прецени само степента на насилие за целите на предоставянето на субсидиарна закрила, съответна на хуманитарен статут по чл.9 от ЗУБ. Именно въз основа на преценката за степента на насилие в И. е

мотивирано обжалваното решение и по критериите, установени по делото решението от 17 февруари 2009 г. по дело Е. (С-465/07 на Съда на ЕС и във връзка с тълкуването на чл.15, буква в) от Директива 2011/85.

Не може въз основа на данните по делото да се приеме, че жалбоподателят ще бъде изложен на посегателството, дефинирано в чл.15, буква в) от Директивата, тъй като е възможно да се завърне в региони, които не са засегнати от вътрешен въоръжен конфликт, т.е. извън регионите, в които са локализираните въоръжените сблъсъци между групировката Ислямска държава и правителствените въоръжени сили в И..

Разпоредбата на чл.9, ал.1 ЗУБ предвижда, че за да бъде предоставен хуманитарен статут на чужденец, освен че същият не следва да отговаря на изискванията за предоставяне на статут на бежанец, е необходимо да не може или да не желае да получи закрила от държавата си по произход заради опасения, че ще бъде изложен на реална опасност от тежки посегателства като: смъртно наказание или екзекуция; изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание; както и на тежки заплахы срещу живота или личността, поради безогледно насилие, в случай на въоръжен конфликт.

В представената справка от дирекция "Международна дейност" при ДАБ, на която се е позовавал в мотивите на решението си административният орган, се съдържа информация, че областта, в която жалбоподателят е живял със семейството си, не е територия на "въоръжен конфликт". Въз основа на данните за устойчивост на икономиката, макар и на сравнително ниско ниво, е направен обоснован извод, че за жалбоподателя не съществува проблем да се върне и да продължи да живее в държавата си по произход. Направен е обективен анализ на представена от него информация по повод на подадената молба за закрила, въз основа на който е прието, че в конкретния случай няма добре обоснован страх от преследване и индивидуализиране на заплахата за живота на кандидата, доколкото твърденията за вражда с друго племе е с далечна давност.

Законосъобразно, преценявайки всички относими факти от бежанската история, административният орган е приел, че не са налице сериозни и потвърдени основания да се счита, че единствено на основание присъствието си на територията на държавата си по произход, жалбоподателят би бил изправен пред реален риск да се превърне в обект на заплахата, релевантна за предоставяне на хуманитарен статут.

Към настоящия момент, с оглед обстановката в И. не са налице основания за преразглеждане на молбата за закрила на жалбоподателя. От наличните по делото справки вх.№ МД-02-497/18.09.2025 г. и актуална справка с вх. № МД-02-655/17.12.2025 г. относно актуалната политическа и икономическа обстановка в И. може да се направи извод за наличието на значително подобрение на цялостната ситуация по отношение на сигурността в страната, като това подобрение има траен и устойчив характер. Обстановката в И. не се е влошила, напротив значително по-добра е в сравнение с тази, когато оспорваният е напуснал И..

Не могат да бъдат споделени съображенията в жалбата относно липсата на обективна и пълна преценка на всички обстоятелства от значение за положението в страната по произход, с което е обосновано искането за връщане на преписката със задължителни указания относно правилното приложение на материалния закон. Административният орган е спазил всички изисквания на закона, както при провеждане на административното производство, така и при постановяване на административния акт, предмет на съдебен контрол в настоящото производство.

Административният орган е обосновал решението си след задълбочено и всестранно установяване на релевантните факти, преценявайки, че по отношение на жалбоподателя не е налице нито опасност за живота и свободата, нито опасност от преследване поради националност, раса, религия, принадлежност към определена социална група или политическо мнение, нито реална опасност от тежко посегателство като изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание. Спазени са и изискванията, обезпечаващи правото на лично участие и на защита, въпреки че жалбоподателят не се е възползвал от възможността да представи доказателства в подкрепа на заявеното при интервюто. Разгледани са и основанията и възможностите за установяване на жалбоподателя в трета сигурна страна – Турция, където от 2015 г. продължават да живеят всички останали членове на семейството на кандидата за закрила.

Оспореното по делото решение е законосъобразно и от гледната точка на данните за страната по произход на жалбоподателя за факти, настъпили след постановяването му. Съдът намира, че такава информация следва да бъде съобразена, в това число и изведена от прецедентната съдебна практика на Съда по правата на човека по сходни случаи. Това е така, тъй като във всеки един момент следва да бъде гарантирано

спазването на принципа за забрана за връщането /non refoulement/, предвиден по чл.33 от Женевската конвенция от 1951 г. Спазването на този принцип е относимо към правото по чл.3 ЕКПЧОС и към задължението на българската държава да гарантира спазването на предвидените права и свободи по тази конвенция по отношение на всяко лице, което се намира под нейна юрисдикция – чл. 1 от Конвенцията. Изложеното дава основание на Съда да приеме, че обжалваното решение съответства на изискванията за законосъобразност, поради което жалбата като неоснователна и недоказана следва да бъде отхвърлена. Така мотивиран, Административен съд-София град

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на А. Ш. С., гражданин на И., [дата на раждане] , ЛНЧ [ЕГН], подадена чрез адв.Ж., срещу Решение № 13191/17.12.2024 г., издадено от Председателя на Държавната агенция за бежанците, с което е отхвърлена молбата на оспорващия за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут. Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд на Република България, в 14-дневен срок от съобщението.

СЪДИЯ: